

NARZĘDZIA I SPRZĘT OGRODNICZY ORAZ ROLNICZY	NORMA BRANŻOWA	BN-83 4510-02
	Narzędzia gospodarskie Motyki trójzębne	
	Grupa katalogowa 0496	

1. WSTĘP

Przedmiotem normy są motyki trójzębne przeznaczone do prac polowych.

2. PODZIAŁ I OZNACZENIE

2.1. Wielkość. Rozróżnia się dwie wielkości motyk wg tabl. 1.

2.2. Przykład oznaczenia motyki trójzębnej wielkości 1:

MOTYKA TRÓJZĘBNA 1 BN-83/4510-02

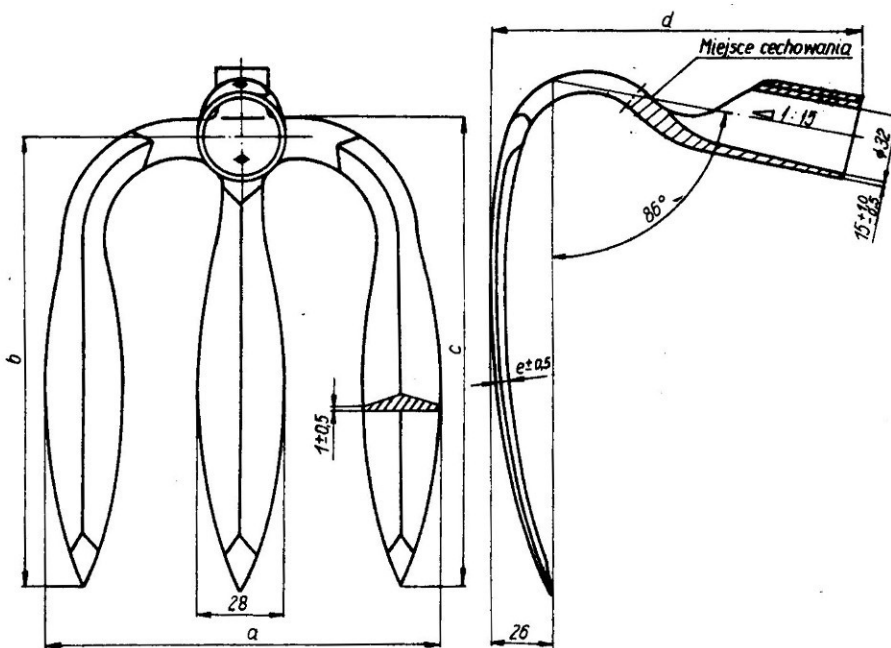
3. WYMAGANIA

3.1. Główne wymiary — w mm wg rys. 1 i tabl. 1.

Tablica 1

Wielkość	a	b	c	d	e	Orientacyjna masa kg
	mm					
1	135	160	165	100	6	0,52
2	150	185	190	110	7	0,72

Dopuszczalne odchyłki wymiarów masy i wymiarów bez tolerancji $\pm 5\%$.

BN-83/4510-02-1

Rys. 1

Zgłoszona przez Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Przemysłu Wyrobów Metalowych POLMETAL
Ustanowiona przez Dyrektora Ośrodka Badawczo-Rozwojowego Podstaw Technologii i Konstrukcji Maszyn TEKOMA
dnia 22 kwietnia 1983 r.
jako norma obowiązująca od dnia 27 grudnia 1983 r.
(Dz. Norm. i Miar nr 16/1983 poz. 32)

3.2. Materiał — stal węglowa konstrukcyjna zwykłej jakości ogólnego przeznaczenia wg PN-72/H-84020. Zalecany gatunek stali — St7.

3.3. Wykonanie. Zęby kute lub walcowane, końce zaostrome. Tuleja walcowana lub rozkuwana i zwiżana, a następnie nitowana, spawana lub zgrzewana. Główki nitów nie powinny wystawać do wnętrza tulei więcej niż 1,5 mm. Powierzchnia motyki powinna być bez zadziorów, zakuć, wżerów i jam. Głębokość wgniecenń powstałych w czasie walcowania nie powinna przekraczać 1,5 mm na powierzchni szyjki i zębów oraz 0,5 mm na powierzchni tulei motyki.

Dopuszczalne zakucia, jamy wgniecenia nie mogą występować w kształcie i liczbie powodującej obniżenie wytrzymałości motyki.

Krawędzie boczne zębów powinny mieć łagodny za-rys.

3.4. Wykończenie. Powierzchnie motyki powinny być dokładnie pokryte lakierową powłoką ochronną, która nie powinna odpryskiwać i łuszczyć się.

3.5. Twardość zębów po obróbce cieplnej powinna wynosić $30 \div 45$ HRC.

3.6. Odporność na uderzenia. Zęby motyki powinny być odporne na uderzenia o twarde podłoże i nie powinny wykazywać pęknięć, wykruszeń i trwałych odkształceń.

3.7. Wytrzymałość na zginanie. Motyki poddane obciążeniu momentem zginającym nie powinny wykazywać odkształceń.

3.8. Osadzenie trzonka. Na żądanie zamawiającego motyki trójzębne mogą być zaopatrzone w trzonki wg BN-72/4516-14.

Trzonek powinien być gładki, bez zadziorów i pęknięć, osadzony sztywno w tulei i odpowiednio zabezpieczony przed wysuwaniem się z tulei.

Oś trzonka powinna leżeć w płaszczyźnie symetrii motyki.

3.9. Cechowanie. Na każdej motyce w miejscu oznaczonym na rysunku powinna być umieszczona trwała i wyraźna cecha, zawierająca co najmniej następujące dane:

- znak wytwórni,
- wielkość.

4. PAKOWANIE, PRZECHOWYWANIE I TRANSPORT

4.1. Pakowanie. Motyki trójzębne jednej wielkości ułożone zębami do wewnątrz należy składać w wiązki po 10 sztuk, a następnie wiązać miękkim drutem.

Na każdej motyce należy nakleić na tulei metkę zawierającą co najmniej następujące dane:

- znak wytwórni,
- oznaczenie wg BN.

Do każdej wiązki należy przymocować przywieszkę zawierającą co najmniej:

- znak wytwórni,
- liczbę sztuk w wiązce,
- masę, kg.

4.2. Przechowywanie. Motyki należy przechowywać w pomieszczeniach zabezpieczonych przed opadami atmosferycznymi z dala od substancji działających koro-dująco.

4.3. Transport. Motyki mogą być przewożone dowolnymi krytymi środkami transportu.

5. BADANIA

5.1. Rodzaje badań. Partię motyk trójzębnych należy poddać badaniom wg tabl. 2.

Tablica 2

Lp.	Rodzaje badań	Wymagania wg	Badania wg
1	2	3	4
1	Sprawdzenie wymiarów	3.1	5.3.1
2	Sprawdzenie wykonania	3.3, 3.9	5.3.2
3	Sprawdzenie wykończenia	3.4	5.3.3
4	Sprawdzenie twardości zębów	3.5	5.3.4
5	Sprawdzenie odporności na uderzenia	3.6	5.3.5
6	Sprawdzenie wytrzymałości na zginanie	3.7	5.3.6
7	Sprawdzenie osadzenia trzonka	3.8	5.3.7
8	Sprawdzenie pakowania	4.1	5.3.8

Ponadto należy sprawdzić atesty lub zaświadczenia hutnicze materiału użytego do wyrobu motyk.

5.2. Kontrola jakości

5.2.1. Skład i licznosc partii. Partia motyk przedstawiona do badań powinna składać się z wyrobów jednej wielkości i być wykonana z tego samego materiału. Licznosc partii należy dobrać wg PN-79/N-03021, w zależności od aktualnej produkcji.

5.2.2. Sposób pobierania próbek. Próbkę do badań należy pobierać w sposób losowy wg PN/N-03010.

5.2.3. Poziom kontroli — II ogólny wg PN-79/N-03021.

5.2.4. Wadliwość dopuszczalna — maksimum $w_2 = 2,5\%$.

5.2.5. Wybór i stosowanie planów badań. Plan badania dla kontroli normalnej — wg tabl. 3. Wybór i stosowanie planów badania dla kontroli obostrzonej i ulgowej oraz warunki przejścia — wg PN-79/N-03021.

Tablica 3

Licznosc partii sztuk	Licznosc próbek sztuk	Liczba kwalifikująca	Liczba dyskwalifikująca
do 500	50	3	4
501 ÷ 1200	80	5	6
1201 ÷ 3200	125	7	8
3201 ÷ 10000	200	10	11
10001 ÷ 35000	315	14	15

5.3. Opis badań

5.3.1. Sprawdzenie wymiarów należy przeprowadzić za pomocą rządów pomiarowych dostosowanych do wielkości mierzonych wymiarów i ich odchyłek.

5.3.2. Sprawdzenie wykonania należy przeprowadzić przez oględziny nieuzbrojonym okiem i pomiar odpowiednimi przyrządami.

5.3.3. Sprawdzenie wykończenia należy przeprowadzić przez oględziny nieuzbrojonym okiem.

5.3.4. Sprawdzenie twardości zębów należy przeprowadzić przez pomiar twardości wg PN-78/H-04355, w dowolnym miejscu oddalonym o 15 mm od końca zęba.

5.3.5. Sprawdzenie odporności na uderzenia. Motykę trójzębną należy upuścić z wysokości 2,5 m na twarde podłoże zębami w dół.

5.3.6. Sprawdzenie wytrzymałości na zginanie należy przeprowadzić po osadzeniu trzonka, przez zamocowanie motyki w sposób pokazany na rys. 2 i obciążeniu trzonka siłą 120 N (12 kG) przyłożoną w odległości 1000 mm od wierzchołków zębów.

Czas trwania obciążenia powinien wynosić co najmniej 5 min.

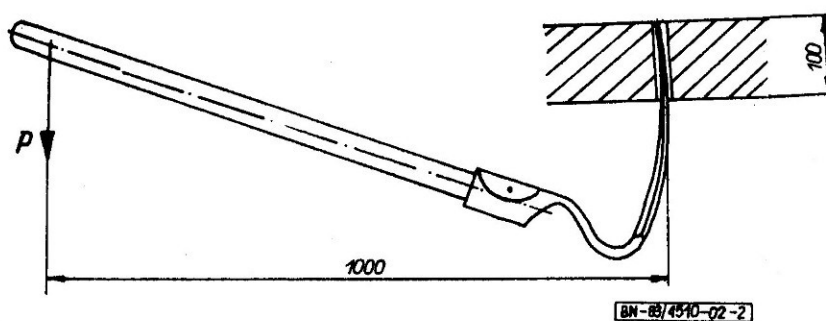
5.3.7. Sprawdzenie osadzenia trzonka należy przeprowadzić przez oględziny nieuzbrojonym okiem.

5.3.8. Sprawdzenie pakowania należy przeprowadzić przez oględziny nieuzbrojonym okiem.

5.4. Ocena wyników badań

5.4.1. Ocena sztuki. Badaną motykę należy uznać za dobrą, jeżeli przejdzie z wynikiem dodatnim wszystkie badania wg tabl. 2.

5.4.2. Ocena partii. Partię motyk należy uznać za zgodną z wymaganiami normy, jeżeli liczba sztuk niedobrych w próbie nie przekroczy dopuszczalnej liczby sztuk dla obowiązującego rodzaju kontroli wg PN-79/N-03021.

Rys. 2

K O N I E C

INFORMACJE DODATKOWE

1. Instytucja opracowująca normę: Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Przemysłu Wyrobów Metalowych POLMETAL — Kraków.

2. Istotne zmiany w stosunku do PN-54/R-54056

a) wprowadzono program badań i plan badań wg PN-79/N-03021,

b) wprowadzono wymagania i badania.

Dotychczas obowiązująca PN-54/R-54056 zostaje unieważniona z dniem 1 października 1983 r.

3. Normy związane

PN-78/H-04355 Pomiar twardości metali sposobem Rockwella. Skala A, B, C i F

PN-72/H-84020 Stal węglowa konstrukcyjna zwykłej jakości ogólnego przeznaczenia. Gatunki

PN/N-03010 Statystyczna kontrola jakości. Losowy wybór sztuk do próbek

PN-79/N-03021 Statystyczna kontrola jakości. Kontrola odbiorcza wg oceny alternatywnej. Plany badania

BN-72/4516-14 Trzonki do łopat, szpadli i wideł

4. Symbol wg SWW — 0644-9.

5. Autor projektu normy — mgr inż. Janina Konior — Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Przemysłu Wyrobów Metalowych POLMETAL, Kraków.